UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 576
KARAR NO : 2020 / 577
KARAR TR : 26.10.2020

ÖZET : Davacı şirketten talep edilen evsel katı atık toplama ve taşıma ücretinin; özel hukuk hükümlerine tabi olan abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı gözetildiğinde, söz konusu ücretin iptali/ davacı şirketin borçlu olmadığının tespitine karar verilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M.T.A. Ş.
Vekilleri :
(İdari Yargıda): Av. N.E., Av. S.K., Av. G. E.
(Adli Yargıda) : Av.Ö. T.,Av. S. K.,
Av. S. E. H., Av.Vildan D. A.
Davalı : Süleymanpaşa Belediye Başkanlığı
Vekilleri : Av. S.T. A., Av.C.Y.

O L A Y : Davacı vekili, dilekçesinde; müvekkili Şirket tarafından işletilen, Süleymanpaşa ilçesinde bulunan Satış mağazalarına ilişkin olarak, davalı Belediye tarafından düzenlenen 2018/01 sayılı, 03.07.2018 düzenleme tarihli, 82.800,00-TL katı atık toplama ve taşıma ücreti, 14.904,00-TL KDV olmak üzere toplam 97.704,00-TL tutarlı birinci ihbarnamenin kendilerine tebliğ olunduğunu; bu ihbarname ile müvekkil şirketten 2017 yılı 1. Dönem ve 1.Dönemine ait evsel katı atık toplama ve taşıma ücreti ve KDV adı altında bedel talep edildiğini; ihbarnamenin iptali istemiyle açtıkları davada Tekirdağ Vergi Mahkemesince, 17.07.2018 tarih, 2018/290 E. 2018/407 K. sayı ile, dava konusu ödeme emrinin "çöp toplama ve taşıma ücreti"ne ilişkin kısmının iptali ve "katma değer vergisi"ne ilişkin kısmının iptali için ayrı ayrı davalar açılması gerektiği gerekçesiyle, dava dilekçesinin reddine karar verildiğini; kararın tebliği üzerine, dava konusu ödeme emrinin "çöp toplama ve taşıma ücreti"ne ilişkin kısmının iptali için bu davayı açtıklarını; davalı İdare tarafından 2017 yılı Evsel Katı Atık Ücretinin Belirlenmesi ile ilgili 07.06.2017 tarih ve 179 no.lu katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücretinin belirlenmesine ilişkin kararının iptali talebi ile davalı Süleymanpaşa Belediyesi aleyhine Tekirdağ İdare Mahkemesi nezdinde 2018/964 E. sayılı dosyası üzerinden dava açıldığını, yargılamanın devam ettiğini; davalı idarenin Evsel Katı Atık Ücreti tarifesinin belirlendiği 2016 yılı meclis kararının mahkeme kararı ile iptal edildiğini ve kararın kesinleştiğini; evsel katı atık ücretinin de hukuka aykırı olduğunu; belediyelerin, Katı Atık Toplama ve Bertaraf ücreti, Çöp İmha Tesisleri Hasılat payı, katı atık bertaraf ücreti, Katı atık bedeli gibi farklı isimler altında bedel taleplerinin yasal olmadığını; katı atıkların toplanması Belediyelerin asli ve zorunlu kamusal görevleri arasında olduğundan, ilgililerin isteği üzerine yapılmayan, bizzat kanunların Belediyelere verdiği kamusal bir görevin yerine getirilmesine ilişkin olan bu hizmet ile ilgili olarak müvekkili şirket aleyhine Katı Atık Toplama ve Bertaraf ücreti adı altında ücret talep edilemeyeceğini; Belediye Gelirleri Kanununun mükerrer 44. maddesinde "Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir." hükmünün yer aldığını, ayrıca Katı Atık Toplama ve Bertaraf ücreti adı altında talepte bulunulmasının, bu açıdan da mevzuata aykırı olduğunu; diğer yandan. Çevre Kanununun 11. Maddesine dayanılarak Çevre Bakanlığı tarafından "Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Ve Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesine Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik" hazırlandığını, 27.10.2010 tarih ve 27742 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdiğini; dava konusu Vergi İhbarnamelerine dayanak meclis kararında belirtilen tutar/tarifenin, işbu yönetmelik ve kılavuz hükümlerine aykırı olarak belirlendiğini; Yönetmeliğin 4/m maddesinde ücret tanımı yapıldığını, ücretin içerisinde çevre temizlik vergisinin de"“dâhil olduğunu, oysaki davalı idarenin, müvekkil şirketten hem çevre temizlik vergisi talebinde bulunduğunu, hem Çevre Temizlik Vergisi hem de "Katı Atık Toplama ye Bertaraf ücreti ve KDVsi" adı altında ücret talep ettiğini; mevzuatta, verilen aynı hizmet için birden fazla bedel alınamayacağının açıkça düzenlendiğini; açıkça hukuka aykırı olan karar nedeniyle telafisi güç zararlarının oluşacağını ifade ederek; 03.07.2018 düzenleme tarihli, 2018/01 sayılı, haksız ve hukuka aykırı birinci ihbarnamesinin "2017 Evsel Katı Atık Toplama ve Taşıma Ücreti" açıklamalı 82.800,00 TL'lik katı atık ücreti bakımından iptaline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Tekirdağ İdare ve Vergi Mahkemelerinin birbirlerini karşılıklı görevli görmeleri nedeniyle verdikleri görevsizlik kararlarından sonra dosyanın gönderildiği İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Birinci İdare Dava Dairesi; 8.11.2018 gün ve E:2018/1066, K:2018/934 sayı ile, 2872 sayılı Çevre Kanunu uygulamasından kaynaklanan davanın görüm ve çözümünde İdare Mahkemesinin görevli kılınmasına karar vererek dosyayı anılan Mahkemeye göndermiştir.

TEKİRDAĞ İDARE MAHKEMESİ: 4.1.2019 gün ve E: 2018/1454, K.2019/6 sayı ile, “(…)idari yargının görev alanı; idare hukuku kuralları içinde kamu hizmetinin yürütülmesi amacıyla, kamu gücü kullanılarak tesis edilen idari işlemler, idari eylemler ve idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar nedeniyle açılan davaların görüm ve çözümüyle sınırlıdır.

İptal davasının davacı; idarenin hukuka aykırı işlemlerinin hukuk düzeninden kaldırılmasını sağlamaktır. Hukuka

aykırılık ise, objektif hukuk kuralının varlığı koşulu ile bu kuralın ihlali halinde ortaya çıkmaktadır. Oysa sözleşmeler, birer hukuk kuralı olmadığından, bunların ihlali de hukuka aykırılık değil, sözleşme hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

Öte yandan, bir sözleşmenin idari sözleşme sayılabilmesi için sürekli bir kamu hizmetinin görülmesi amacını taşıması, taraflardan birinin idare olması ve kamu hukukuna özgü, kamu hukukundan doğan şart ve hükümlerin sözleşmede yer alması zorunludur.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "ücrete tabi işler" başlıklı 97. maddesinde; "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir." kuralına yer verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15/d maddesinde; "Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak." belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

27.10.2010 tarihli, 27742 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin "tanımlar" başlıklı 4/m maddesinde, ücret; "26.05.1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44. maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisi ile aynı Kanunun 87. maddesi uyarınca kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve 2560 sayılı Kanunun 13. maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değeri, ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmeliğin "abonelik" başlıklı 10. maddesinde ise; "Atıksu altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olması zorunludur", kuralına, "hizmet sözleşmesi" başlıklı 12. maddesinde de; "her bir abone için toplam sistem maliyeti o aboneye verilen veya verilecek hizmete göre hesaplanır. Atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idareleri hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacak her abone karşılıklı sözleşme yapmakla yükümlüdürler." düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri ile dosyada bulunan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesi konusunda anılan hizmetleri sağlayacak idarelere takdir yetkisi verildiği, hizmeti alan gerçek ve tüzel kişilerin ise bu hizmetlere karşılık olarak abone olmak zorunda olduğu; ayrıca, atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idarelerinin hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacak her abone ile karşılıklı sözleşme yapmakla yükümlü olacakları sonucuna varılmaktadır. Nitekim katı atık toplama ücretine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan bir davada, Uyuşmazlık Mahkemesinin 09.05.2016 günlü, E:2016/266, K:2016/305 sayılı kararıyla söz konusu ücretin, idareyle kişi arasında abonman sözleşmesi ile kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kar esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu, idarenin faaliyet alanıyla ilgili olarak yürürlüğe koyduğu yönetmelik ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminin idari yargı yerinde -idare mahkemeleri; abonman sözleşmesine dayanan bir alacak- borç ilişkisi kapsamındaki katı atık toplama bedelinin tahsiline ilişkin davaların ise adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği, uygulamanın bu doğrultuda istikrar kazandığı belirtilmiştir.

Bu durumda, davalı belediye tarafından evsel katı atık ücretinin ödenmesine ilişkin (03.07.2018 tarih ve 2018/01 sayılı birinci ihbarname ile tarh edilen 82.800,00 TL evsel katı atık toplama ve taşıma ücretinin ödenmesine ilişkin) işlemin iptali istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine…" kesin olarak karar vermiş; buna karşın, istinaf yoluna başvurulması üzerine İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Altıncı İdare Dava Dairesince; 8.5.2019 gün ve E:2019/530, K:2019/855 sayı ile, istinaf isteminin reddine kesin olarak karar verilmiş; sonuç itibariyle görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu defa; 03.07.2018 düzenleme tarihli, 2018/01 sayılı " 2017 Evsel Katı Atık Toplama ve Taşıma Ücreti" açıklamalı toplam 97.704,00-TL (KDV dahil) tutarlı birinci ihbarnamenin, 82.800,00-TL'lik katı atık ücreti kısmı bakımından müvekkili şirketin borçlu olmadığının tespitine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Tekirdağ 1.Asliye Hukuk Mahkemesi; 22.10.2019 gün ve E:2019/220, K:2019/307 sayı ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, bu karara karşı istinaf yoluna başvurulmuştur.

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 9.Hukuk Dairesi: 26.2.2020 gün ve E:2020/247, K:2020/384 sayı ile, "(…)Somut uyuşmazlıkta bu davadan evvel davacı tarafından aynı konuda davalı idare aleyhine Tekirdağ İdare Mahkemesinin 2018/1454 Esas 2019/6 Karar sayılı dosyasından açılan davada mahkemece davada adli yargının görevli olduğu yönünde karar verildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda mahkemece, aynı konuda açılan davada idare mahkemesi tarafından verilen kararın kesinleşip kesinleşmediği araştırılarak kesinleşmemiş ise kesinleşmesinin beklenmesi, kesinleşmiş ise açılan davada idari yargı yolunun görevli olduğu gözetilerek 2247 sayılı UMK'nın 19/1.maddesi gereğince görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilerek yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesinin talep edilmesi, Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından verilecek karar beklenerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği gerekçesi ile usulden red kararı verilmiş olması doğru olmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile HMK'nın 353/1-a-4. maddesi uyarınca

İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, dosyanın yukarıda belirtilen şekilde işlem yapılmak üzere mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

KARAR; Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulüne, yukarda esas ve karar numarası yazılı İlk Derece Mahkemesi kararının HMK'nın 353/1-a-4 maddesi gereğince KALDIRILMASINA,

2-Dosyanın, yargılamanın devamı için mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

3-İstinaf karar harcının istek halinde İlk Derece Mahkemesince davacıya iadesine,

4-Duruşma yapılmadığından, vekalet ücreti hükmedilmesine yer olmadığına(…)" kesin olarak karar vermiştir.

TEKİRDAĞ 1.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 9.7.2020 gün ve E:2020/127 sayı ile, "(…)Dava, davalı idare tarafından düzenlenen katı atık ücreti kısmından davacının borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkindir.

Davacı vekili dava dilekçesiyle, davalı idare tarafından düzenlenen 03/07/2018 tarihli. 2018/01 sayılı 2017 evsel katı atık toplama ve taşıma ücreti açıklamalı toplam 97.704,00 TL (K.DV dahil) tutarlı birinci ihbarnamenin 82.800,00 TL'lık katı atık ücreti kısmı bakımından davacı şirketin borçlu olmadığının tespitini Mahkememizden talep etmiştir.

Taraflar arasındaki uyuşmazlık davalı tarafından davacı şirketten 2018 yılına ait evsel katı atık toplama ve taşıma ücreti ve K.DV adı altında talep edilen bedelden katı atık ücreti kısmı yönünden davacı şirketin borçlu olmadığının tespiti istemine ilişkindir.

İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Altıncı İdare Dava Dairesi'nin 2019/614 Esas 2019/718 Karar sayılı kararı ile "..Dava; davacı şirket tarafından, 2872 sayılı Çevre Kanunu, Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik ve Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuza istinaden 2018 dönemine ilişkin olarak 22.10.2018 tarih ve 99 sayılı birinci ihbarname ile adına tarh edilen 2.729,34 TL evsel katı atık toplama ve taşıma ücretinin iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin l.fikrasında, idari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları, idari eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları, tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar olarak sayılmıştır.

2577 sayılı Kanunun 3. maddesinin birinci fikrasında, idari davaların, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılacağı, 14. maddesinin 3.fikrasında dilekçelerin; görev ve yetki, idari merci tecavüzü, ehliyet, idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olup olmadığı, süre aşımı, husumet, 3 ve 5. maddelere uygun olup olmadıkları yönlerinden sırasıyla inceleneceği; 15. maddesinin l/a bendinde ise, adli ve askeri yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceği kural altına alınmıştır.

İdarenin, kamu gücüne dayalı olarak idare hukuku alanında idari faaliyete ilişkin olarak re'sen ve tek yanlı irade açıklaması suretiyle tesis etmiş olduğu işlemlerin, kural olarak idari yargı yerlerince hukuki denetime tabi tutulması gerekmektedir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun "Büyükşehir, İlçe ve İlk Kademe Belediyelerinin Görev ve Sorumlulukları" başlıklı 7. maddesinin birinci fikrasının (i) bendinde; büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynakta toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; sanayi ve tıbbî atıklara ilişkin hizmetleri yürütmek, bunun için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek; deniz araçlarının atıklarını toplamak, toplatmak, arıtmak ve bununla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmak, Büyükşehir Belediyesi'nin görevleri arasında sayılmış, aynı maddenin üçüncü fikrasının (a) bendinde; Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fikrada sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak, (b) bendinde ise; Büyükşehir katı atık yönetim plânına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve yetkileri arasında olduğu hükmüne yer verilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11. maddesinin 11. fikrasında; Büyükşehir belediyeleri ve belediyelerin evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlü oldukları, bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacakların, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlü oldukları, bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı, ve bu fikra uyarınca tahsil edilen ücretlerin katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamayacağı hükümlerine yer verilmiştir.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin (m) bendinde; "Ücret: 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44 üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisi ile aynı Kanunun 87 nci maddesi uyarınca kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve 2560 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değeri," ifade edeceği, Yönetmeliğin "Evsel Katı Atık İdarelerinin Görev ve Yetkileri" başlıklı 8. maddesinde; Evsel Katı Atık İdareleri; a) Evsel katı atık hizmetini vermek veya verdirmekle, b) Evsel katı atık hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemekle, c) Evsel katı atık ücretini toplamakla, yükümlü oldukları kurallarına yer verilmiş, son olarak Yönetmeliğin "Faturalandırma" başlıklı 22. maddesinde ise; atıksu ve evsel katı atık hizmetlerine ait ücretlendirme yapılan hizmetin karşılığı olarak müstakilen, düzenli aralıklarla su faturaları

üzerinden faturalandırma yapılacağı kuralı getirilmiştir.

Yukarıda yer verilen yasa hükümleri ve daha sonra konu ile ilgili özel düzenlemeleri getiren Yönetmelik hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, işletilmesi ve buna bağlı olarak bu tesislere ilişkin tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesi hususunda Büyükşehir Belediyelerinin yetkili ve görevli kabul edildiği, ilçe ve/veya ilk kademe belediyelerinin ise bu süreçte sadece katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonlarına taşımak ile yükümlü kılındıkları, 2872 sayılı Kanunun 11. maddesinde belirtilen ücretin ise; söz konusu bertaraf tesislerinin işletme, bakım ve onarım masraflarının karşılamak üzere katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücretinin alınacağı ifade edilerek katı atık bertaraf sürecindeki oluşan maliyetlerin bir bütün olarak (toplama, taşıma ve bertaraf) değerlendirildiği ve bu süreçte oluşan giderlerin bu hizmetten yararlananlardan alınacak katılım ücreti ile karşılanacağı ifade edildiği, Yönetmeliğin de aynı doğrultuda düzenlemeler getirerek görevli bulunan Belediye tarafından kurulacak olan katı atık bertaraf tesisleri için bu tesisin işletme maliyetlerine katılım ve katı atıkların toplanma ve taşınma maliyetlerine ilişkin objektif maliyet hesaplama kuralları getirdiği ve buna göre belirlenen ücretin ise su faturaları ile katı atık üreticisi olan ilgililere faturalandırılacağının belirtildiği, sonuç olarak anılan hizmetten yararlananlara yönelik olarak belirlenecek olan tarife uyarınca yapılacak olan ücretlendirme yetkisinin bahsi geçen tesisleri kurma ve işletme sorumluluğu olan Belediyeye ait olduğu görülmektedir.

Uyuşmazlıkta, katı atık bertaraf tesisini kuran ve işletmekte olan kurumun Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi olduğu dikkate alındığında, katı atıkları toplama ve taşıma aşamalarının da dahil olduğu katı atıkların bertaraf sürecine ilişkin giderlerin içinde yer aldığı bütün maliyet unsurlarına göre belirlenecek olan ücretin 2872 sayılı Kanunun 11/11. maddesi ve 5216 sayılı Kanunun 7/1-i maddesi gereğince Tekirdağ Büyükşehir Belediye Meclisi'nce belirlenmesi gerekmektedir.

Bu durumda, davalı belediyece böyle bir yetkisi bulunmadığı halde tek taraflı kamu gücüne dayalı olarak ve bir abonelik ilişkisine bağlı olmaksızın oluşturulan işlemin iptali istemiyle açılan davanın esasının incelenmesi gerekmekte iken, adli yargının görevinde olduğundan bahisle reddedilmesinde hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; istinaf talebinin kabulüne, Tekirdağ İdare Mahkemesi Hakimliği'nin 10/01/2019 tarih ve E:2018/1456, K:2019/17 sayılı kararının kaldırılmasına, dava dosyasının yeniden bir karar verilmek üzere mahkemesine gönderilmesine, yeniden verilecek kararda hüküm altına alınacağından yargılama giderleri yönünden bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45.maddesinin 6.fikrası ve 46.maddesi uyarınca kesin olarak karar verildiği..." denilerek katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, işletilmesi ve buna bağlı olarak bu tesislere ilişkin tüm yükümlülüklerini yerine getirmesi hususunda büyükşehir belediyelerinin yetkili ve görevli kabul edildiği, ilçe ve/veya ilk kademe belediyelerinin bu süreçte sadece katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonlarına taşımakla yükümlü kılındıkları, 2872 sayılı Çevre Kanununun 11. maddesine göre ücretin ise söz konusu bertaraf tesislerinin işletme, bakım ve onarım masraflarım karşılamak üzere katı atık toplama taşıma ve bertaraf ücreti almayacağı bu süreçte oluşan giderlerin bu hizmetten yararlananlardan alınacak katılım ücreti ile karşılanacağı bu doğrultuda hizmetten yararlananlara yönelik belirlenecek olan tarife uyarınca yapılacak ücretlendirme yetkisinde bahsi geçen tesisleri kurma ve işletme sorumluluğu olan belediyeye ait olduğunun belirtildiği, bu nedenle katı atıkları toplama ve taşıma hizmetlerine ilişkin katı atıkların bertaraf işlemlerine ilişkin giderlerin yer aldığı bütün maliyet unsurlarına göre belirlenecek olan ücretlerin 2872 sayılı Kanunun 11/11. maddesi ve 5216 sayılı Kanunu'nun 7/1-i maddesi gereğince büyükşehir belediye meclisince belirlenmesinin gerektiği ifade edildiği bu nedenle ilçe belediyelerinin böyle bir yetkisi bulunmadığı halde tek taraflı kamu gücüne dayalı olarak bir abonelik ilişkisine bağlı olmaksızın oluşturulan işlemin iptali ve ödenen bedelin iadesi talepli açılan davalarda idari yargı yerinin görevli olduğu ifade edilmiştir.

Tüm dosya kapsamı birlikte incelendiğinde, davacı şirket tarafından işletilen bir takım satış mağazalarına ilişkin olarak davalı belediye tarafından 2018/01 sayılı 03/07/2018 düzenlenme tarihli 82.800,00 TL katı atık toplama ve taşıma ücreti ve 14.904,00 TL K.DV olmak üzere toplam 97.704,00 TL tutarlı ücret talep edildiği, buna ilişkin davacı şirkete birinci ihbarname gönderildiği, davacı şirket tarafından bu ihbarnamenin 82.800,00 TL'lık katı atık ücreti kısmı bakımından borçlu olmadığının tespitinin talep edildiği, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fikrasının i bendi uyarınca katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, işletilmesi, buna bağlı olarak tüm yükümlülüklerin yerine getirilmesi hususunda büyükşehir belediyelerinin yetkili ve görevli kabul edildiği, aynı maddenin 3. fikrasının b bendinde ise büyükşehir katı atık yönetim planına uygun olarak katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonlarına taşımak hususunda ise ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görevli ve yetkili olduğunun düzenlendiği, 2872 sayılı Kanunun 11. maddesinde belirtilen ücretin ise söz konusu bertaraf tesislerinin işletme, bakım ve onarım masraflarının karşılamak üzere katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücretinin alınacağı ifade edilerek katı atık bertaraf sürecindeki oluşan maliyetlerin bir bütün olarak (toplama, taşıma ve bertaraf) değerlendirildiği ve bu süreçte oluşan giderlerin bu hizmetten yararlananlardan alınacak katılım ücreti ile karşılanacağı ifade edildiği, Yönetmeliğin de aynı doğrultuda düzenlemeler getirerek görevli bulunan Belediye tarafından kurulacak olan katı atık bertaraf tesisleri için bu tesisin işletme maliyetlerine katılım ve katı atıkların toplanma ve taşınma maliyetlerine ilişkin objektif maliyet hesaplama kuralları getirdiği ve buna göre belirlenen ücretin ise su faturaları ile katı atık üreticisi olan ilgililere faturalandırılacağının belirtildiği, sonuç olarak anılan hizmetten yararlananlara yönelik olarak belirlenecek olan tarife uyarınca yapılacak olan ücretlendirme yetkisinin bahsi geçen tesisleri kurma ve işletme sorumluluğu olan Belediyeye ait olduğu bu nedenlerle katı atıkları toplama ve taşıma hizmetlerine ilişkin katı atık ücretlerini belirleme yetkisinin 2872 sayılı Kanunu'nun 7/1-i maddesi gereğince Tekirdağ Büyükşehir Belediye meclisine ait olduğu, davalı ilçe belediyesinin böyle bir yetkisinin bulunmadığı, taraflar arasında dosya kapsamına göre yapılmış bir abonelik sözleşmesi bulunmadığı, bu nedenle davalı ilçe belediyesinin tek taraflı kamu gücüne dayalı olarak ve abonelik ilişkisine bağlı olmaksızın oluşturulan tahakkuk ettirilen borcun olmadığına dair açılan davalarda idari yargı yeri görevli olduğu ancak Tekirdağ İdare Mahkemesinin 2018/1454 Esas 2019/6 Karar sayılı dava dosyasında da adli yargının görevli olduğuna dair görevsizlik kararı verildiği ve görevsizlik kararının kesinleştiği anlaşıldığından yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine tevdiine karar

verilerek aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir:

HÜKÜM; Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-) İstinaf kaldırma ilamı doğrultusunda aynı konuda açılan davada İdare Mahkemesi tarafından verilen kararın kesinleştiği anlaşıldığından, yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine tevdiine…" karar vermiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Burhan ÜSTÜN'ün Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 26.10.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli yargı dosyasının Mahkemece, ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı şirket tarafından, 2872 sayılı Çevre Kanunu, Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik ve Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuza istinaden Süleymanpaşa Belediye Başkanlığının 07.06.2017 tarih ve 179 sayılı meclis kararı gereğince 2017/1 dönemine ilişkin olarak 03.07.2018 tarih ve 2018/01 sayılı birinci ihbarname ile adına tarh edilen 82.800,00 TL evsel katı atık toplama ve taşıma ücretinin iptali istemiyle açılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun "Ücrete tabi işler" başlıklı 97. maddesinde; "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir." kuralına yer verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15/d maddesinde; "Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak." belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

27/10/2010 tarihli, 27742 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tariflerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmeliğin "Tanımlar" başlıklı 4/m maddesinde, Ücret; "26.05.1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44. maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisi ile aynı Kanunun 87. maddesi uyarınca kanalizasyon harcamalarına katılma payı ve 2560 sayılı Kanunun 13. maddesi uyarınca alınan kullanılmış suları uzaklaştırma bedelini de içerecek şekilde; atıksu ve evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarifeye göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık ve atıksu hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değeri, ifade eder." şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yönetmeliğin "Abonelik" başlıklı 10. maddesinde; "Atıksu altyapı yönetimlerinin hizmet vermekle yükümlü olduğu tüm gerçek ve tüzel kişilerin abone olması zorunludur", kuralına, "Hizmet sözleşmesi" başlıklı 12. maddesinde; "(1) Her bir abone için toplam sistem maliyeti o aboneye verilen veya verilecek hizmete göre hesaplanır. Atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idareleri hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacak her abone karşılıklı sözleşme yapmakla yükümlüdürler./ (2) Sözleşme, abonenin ve/veya atık üreticisinin hangi hizmetlerden yararlandığını ve hangi tarife türü üzerinden ücretlendirileceğini tanımlar." düzenlemesine yer verilmiştir.

Dava dosyalarının incelenmesinden, davacı Şirket tarafından işletilen ve Süleymanpaşa ilçesinde bulunan YSK Center Migros, Tekirdağ Migros, Altınova Migros, Saykallar Migros, 100. Yıl Migros, Hürriyet Migros, Kumbağ Mjet Satış mağazalarına ilişkin olarak, davalı Belediye tarafından düzenlenen 03.07.2018 tarihli, 2018/01 sayılı Birinci İhbarname ile, 2017 yılı katı atık toplama ve taşıma ücreti olarak 82.800,00-TL.nın, KDV olarak da 14.904,00-TL olmak üzere toplam 97.704,00-TL.nin ödenmesi gerektiğinin tebliğ olunduğu; anılan ihbarnamede, 2872 sayılı Çevre Kanunu, Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik ve Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuza istinaden Süleymanpaşa Belediye Başkanlığının 07.06.2017 tarih ve 179 sayılı Belediye Meclis Kararının gerekçe olarak gösterildiği görülmüş; yargılama sırasında İdare Mahkemesince ve daha sonra istinaf incelemesi sırasında Bölge İdare Mahkemesince ara kararla, taraflar arasında abonman sözleşmesi bulunup bulunmadığının sorulması üzerine davalı İdarece; davacı tarafından sayılan işyerleri adına su aboneliği için başvuruda bulunulduğu sırada Su, Atık Su ve Katı Atık sözleşmesi yapıldığı, sözleşmenin ilgili maddesinde katı atık tahakkuku yapılır hükmü yer aldığından, ilgili tarife hükümleri gereği tahakkuk işleminin yapıldığı yolunda cevap verildiği ve temin edilen Sözleşmelerin Mahkemeye sunulduğu anlaşılmıştır.

Mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte değerlendirildiğinde; atıksu altyapı tesisleri ile evsel katı atık bertaraf tesislerinin kurulması, bakımı, onarımı, işletilmesi, kapatılması ve izlenmesi, bu tesislerle ilgili olarak verilen tüm hizmetleri karşılayabilecek tam maliyet esaslı tarifelerin belirlenmesi konusunda anılan hizmetleri sağlayacak idarelere takdir yetkisi verildiği, hizmeti alan gerçek ve tüzel kişilerin ise bu hizmetlere karşılık olarak abone olmak zorunda olduğu; ayrıca, atıksu altyapı yönetimleri ve/veya evsel katı atık idarelerinin hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacak her abone ile karşılıklı sözleşme yapmakla yükümlü olacakları sonucuna varılmaktadır.

Nitekim, katı atık toplama ücretine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davalarda, Mahkememizce, 09/05/2016 gün, E:2016/266, K:2016/305; 28.05.2018 gün, E: 2018/325, K:2018/341 sayı ile; söz konusu ücretin, idareyle kişi

arasında abonman sözleşmesi ile kurulan özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ve hizmet karşılığında maliyet-kar esasına göre idarece belirlenen tarifeye dayanılarak alınan bir ücret olduğu, idarenin faaliyet alanıyla ilgili olarak yürürlüğe koyduğu yönetmelik ile buna dayanan tarife kararlarının yargısal denetiminin idari yargı yerinde -idare mahkemeleri; abonman sözleşmesine dayanan bir alacak- borç ilişkisi kapsamındaki katı atık toplama bedelinin tahsiline ilişkin davaların ise adli yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerektiği, uygulamanın bu doğrultuda istikrar kazandığı belirtilerek, davalı belediye tarafından katı atık ücretinin ödenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiğine karar verilmiştir.

Bu durumda; davacıdan talep edilen evsek katı atık ücretinin, özel hukuk hükümlerine tabi olan abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, bu sebeple, söz konusu ücretin iptali/ davacı şirketin borçlu olmadığının tespitine karar verilmesi isteminden kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan; Tekirdağ 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin, 9.7.2020 gün ve E:2020/127 sayılı başvurusunun reddi

S O N U Ç:Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Tekirdağ 1.Asliye Hukuk Mahkemesinin, 9.7.2020 gün ve E:2020/127 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 26.10.2020 gününde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Mehmet	Birol
ÜSTÜN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Bilal
TUNÇ	TOPUZ	ÇALIŞKAN